

Den differentierade delen i teologi

Den öppnade delen måste utföras på en gång och du kan inte återvända till den senare.

När den delspecifika tiden har löpt ut stängs delen i fråga. Om du inte hinner utföra delen sparas den senaste situationen som svar.

Delen består av uppgift D1–D20. Från delen kan du få sammanlagt 20 poäng.

Uppgifterna baserar sig på materialet och informationen i provet.

Materialfilerna är pdf-filer som kan öppnas med vilket pdf-program som helst. Det öppnade provmaterialet får dras till ett separat fönster bredvid uppgifterna.

Det är tillåtet att använda sökfunktionen (till exempel med tangentkombinationen Ctrl+F eller Cmd+F). Sökfunktionen kanske inte hittar all text, till exempel text i bilder.

Den differentierade delen i teologi består av sammanlagt 20 flervalssuppgifter som granskas automatiskt. En del av uppgifterna grundar sig på materialet som delats ut och en del är allmänna kunskapsfrågor som mäter intresset för teologi och religionsforskning.

Material:

- Malkavaara, M. (15.8.2023). Identiteetti. Elämäni käsitteet -blogi.
<https://www.theseus.fi/server/api/core/bitstreams/f9783d4b-fc07-45a9-b732-d349b2238e0e/content>
- Rautio, M. (30.10.2025). KKO pohtii, ovatko Päivi Räsäsen kirjoitukset vihapuhetta – Räsänen: tuomio johtaisi Raamatun sensuroimiseen. Yle. <https://yle.fi/a/74-20189819>

Uppgifter:

- Uppgifterna 1–4 grundar sig på Mikko Malkavaaras bloggtext.
- Uppgifterna 6–8 grundar sig på Yles artikel.
- Uppgift 10 grundar sig på båda de material som delas ut för provet.
- Uppgifterna 5, 9 och 11–20 är allmänna kunskapsfrågor.

Poängsättning:

Den differentierade delen i teologi kan ge 20 poäng. Varje uppgift ger högst en poäng.

Varje uppgift innehåller 5 påståenden, varav 1–5 är rätt. Svara på uppgifterna utifrån det utdelade materialet eller allmän kunskap genom att kryssa för de påståenden som stämmer.

Varje svarsalternativ ger +0,2 eller -0,2 poäng beroende på om svaret är rätt eller fel. Man kan alltså få högst 1,0 poäng för en uppgift. Att helt låta bli att kryssa för en uppgift tolkas som att man låter bli att svara, varvid uppgiften ger -1,0 poäng.

D1. Vilken eller vilka av följande synpunkter framförs i Malkavaaras text

"Identitet"?

- ☐ Identiteten bildas i en spänning mellan människans inre jag och förväntningarna utifrån.
- ☐ Genom sin sociala identitet anknyter människan till andra människor och grupper.
- ☐ Med tillägnad identitet avses en roll som ges utifrån.
- ☐ Prästens identitet definieras utifrån.
- ☐ Med gruppidentitet avses en identitet som tillägnats utifrån.

D2. Vad förenar Kunderas, Fukuyamas och Glovers tankar i Malkavaaras text?

- ☐ Inget.
- ☐ Indelning av identiteten i en individuell och social identitet.
- ☐ Andra människors inverkan på individers identiteter.
- ☐ Spänningen mellan gruppidentiteten och individidentiteten.
- ☐ Sökandet efter en mogen identitet.

D3. Hur ser Fukuyama på den västerländska människosynen och dess utveckling enligt Malkavaaras text?

- ☐ Den västerländska människosynen betonar individens inre jag.
- ☐ Betoningen på självförverkligande har lett till krav på erkännande av olika identitetsgrupper.
- ☐ Den västerländska människosynen har förändrats under de senaste åren i och med identitetspolitiken.
- ☐ Identitetspolitiken har ytterligare betonat individidentiteter.
- ☐ Martin Luther var en av de första utövarna av identitetspolitik.

D4. Varför är identitetspolitiken enligt Malkavaaras text problematisk?

- ☐ Den identifierar inte skillnaden mellan en människas inre och yttre jag.
- ☐ Den har en splittrande effekt i samhället.
- ☐ Den ökar gruppernas inverkan på individernas tänkande.
- ☐ I och med den har den nationalistiska högern tillägnat sig vänsterinriktade handlingssätt.
- ☐ Det politiserar människors behov av erkännande och godkännande.

D5. Vilka påståenden stämmer?

- ☐ I Finland har man inte fört någon identitetspolitik förrän under de senaste årtiondena.
- ☐ Under de senaste åren har kraven på olika minoritetsgruppers rättigheter och erkännande i högre grad lyfts fram i samhällsdebatten.
- ☐ I Finland är identitetspolitiken i huvudsak förknippad med minoriteter, eftersom majoritetsidentiteter i allmänhet inte politiseras.
- ☐ I den finländska invandringsdebatten förekommer drag som anknyter till identitetspolitiken.
- ☐ Man kan hitta drag av identitetspolitik i den offentliga debatten om ändringen av translagen (lagen om könsfastställelse).

D6. Vad berättade Räsänen enligt Yles nyhet att hon strävade efter med sitt inlägg i sociala medier?

- ☐ Att förolämpa homosexuella.
- ☐ Att framföra en syn som grundar sig på den egna övertygelsen.
- ☐ Att fråga kyrkans ledning om orsakerna till deltagandet i ett pride-evenemang.
- ☐ Att framföra övertygelser som skyddas av yttrande- och religionsfriheten.
- ☐ Att kritisera kyrkans lednings verksamhet.

D7. Varför väckte åklagarna enligt Yles nyhet åtal i högsta domstolen?

- ☐ För att skapa ett prejudikat för hur man får tala om homosexuella i offentligheten.
- ☐ Eftersom Räsänens åsikter strider mot kyrkans läror.
- ☐ För att utreda var gränsen mellan yttrandefrihet och hatretorik går enligt lagen.
- ☐ För att inskränka yttrande- och religionsfriheten.

- ☐ För att få folk att censurera sina religiösa åsikter.

D8. Varför förkastades åtalen mot Räsänen i två rättsinstanser enligt Yles nyhet?

- ☐ Räsänen ansågs inte ha smädat homosexuella.
- ☐ Räsänen ansågs ha smädat homosexuella, men de lägre rättsinstanserna ville ha ett beslut från en högre rättsinstans.
- ☐ Räsänen ansågs ha smädat homosexuella, men hennes religiösa övertygelse ansågs vara en förmildrande omständighet.
- ☐ Räsänen ansågs ha smädat homosexuella, men hennes roll som politisk påverkare ansågs vara en förmildrande omständighet.
- ☐ Räsänen ansågs ha smädat homosexuella, men ändå på ett sätt som inte uppfyller kännetecknen för olaglig hatretorik.

D9. Vad behandlar det avsnitt ur Romarbrevet som förekommer i Räsänens inlägg på sociala medier?

- ☐ Stening av homosexuella.
- ☐ Kristnas överlägsenhet i förhållande till andra.
- ☐ Syndafall och följderna av att överge Gud.
- ☐ Varje människas skuld.
- ☐ Synd.

D10. Hur kan den samhälleliga betydelsen av Räsänens rättsfall analyseras ur identitetspolitisk synvinkel i ljuset av Malkavaaras text?

- ☐ I Räsänens fall krockar flera identitetsgruppers intressen.
- ☐ Den juridiska bedömningen fungerar som en arena där gränserna för offentligt tal fastställs i en situation där flera identitetsgrupper kräver skydd och erkännande.
- ☐ Fallet kan tolkas som en bekännelsekamp där sexuella minoriteters upplevelse av värdighet och konservativa kristnas upplevelse av religionsfrihet sätts i en spänd relation i förhållande till varandra.

- ☐ Räsärens synpunkter är ett klockrent exempel på den nationalistiska högers verksamhetssätt som Fukuyama beskriver, där minoriteter demoniseras och anklagas för samhällets problem.
- ☐ Kyrkans interna värdebatt kan tolkas som en del av en mer omfattande kamp om vem som definierar samfundets normativa identitet.

D11. Vilka av följande är teologiska vetenskapsgrenar vid Helsingfors universitet?

- ☐ Kyrkohistoria
- ☐ Religionskunskap
- ☐ Exegenik
- ☐ Systemisk teologi
- ☐ Praktisk teologi

D12. Vilket eller vilka av följande har varit typiska utvecklingstrender för finländarnas religiösa och livsåskådningsmässiga synpunkter under de senaste årtiondena?

- ☐ Antalet medlemmar i nästan alla religiösa rörelser har minskat under de senaste årtiondena.
- ☐ Religionslöshet har blivit majoritetens åskådning.
- ☐ Religionerna blivit synligare i Finland i och med invandringen.
- ☐ Även om den institutionella religiositeten har försvagats har intresset för religiösa och existentiella frågor inte försvunnit.
- ☐ Enligt forskning tror majoriteten av unga män numera på den Gud som kristendomen lär ut.

D13. Vilka av följande är nuvarande, tjänstgörande ärkebiskopar för kristna kyrkosamfund i Finland?

- ☐ Leo Makkonen
- ☐ Tapio Luoma
- ☐ Raimo Goyarrola
- ☐ Kari Mäkinen

☐ Juhana Pohjola

D14. Vilket eller vilka av följande påståenden om skolans åskådningsundervisning är sanna?

- ☐ Man måste delta i skolans religionsundervisning om man hör till Evangelisk-lutherska kyrkan i Finland.
- ☐ Om eleven inte hör till något religiöst samfund ska hen studera livsåskådningskunskap.
- ☐ Elever i andra religioner än den evangelisk-lutherska ordnas egen undervisning endast om deras föräldrar begär det.
- ☐ Skolorna kan om de så önskar undervisa elever i olika religioner och elever som går i livsåskådning i ett gemensamt åskådningsämne där alla elever avlägger samma lärokurs sinsemellan.
- ☐ I Finland ska en religionslärare vara medlem av det religionssamfund vars religion hen undervisar.

D15. Vad avses med begreppet sinifiering (eng. sinicization) i kontexten för Kinas nuvarande statliga religionspolitik?

- ☐ En politik som främjar religionsfrihet och religionernas fredliga samexistens.
- ☐ En ekonomisk strategi som tvingar internationella religiösa organisationer att använda den kinesiska valutan och banksystemet vid överföring av donationer.
- ☐ En naturlig utveckling där etniska minoriteter frivilligt tillägnar sig majoritetskulturens språk och religion.
- ☐ En kampanj som leds av staten och som syftar till att anpassa religiösa läror, praxis, arkitektur och identiteter till Kinas kommunistiska partis ideologi och den traditionella kinesiska kulturen.
- ☐ En utrikespolitisk doktrin, där Kina försöker sprida den kinesiska kulturen och den traditionella religionen (konfucianism) utanför Kina.

D16. När man granskar religiositeten i länderna i före detta Östblocket representerar Polen och Tjeckien ytterligheterna. Vilka eller vilka faktorer förklarar bäst Polens höga religiositet och Tjeckiens låga religiositet?

- ☐ I Polen lyckades den katolska kyrkan uppnå popularitet inom kommunistpartiet till skillnad från i Tjeckien.
- ☐ I Polen fungerade den katolska kyrkan som en motståndets fästning mot kommunismen.
- ☐ I Tjeckien gjorde den katolska kyrkans koppling till den politiska makten den impopulär.
- ☐ I Tjeckien lyckades den kommunistiska regimen kväva den livliga hussiska protestantiska kulturen.
- ☐ I Tjeckien hade protestantismen undertryckts redan före kommunismens tid.

D17. Vilken händelse skakade den anglikanska kyrkogemenskapen 2025?

- ☐ En omfattande korruptionsskandal avslöjades i gemenskapens episkopat.
- ☐ En del av de anglikanska församlingarna och prästerna övergick till katolska kyrkan genom påvens specialarrangemang.
- ☐ En del av medlemskyrkorna utträdde ur den kyrkliga gemenskapen på grund av dess liberala ståndpunkter.
- ☐ Invigningen av den första anglikanska kvinnliga biskopen väckte omfattande protester i medlemskyrkorna.
- ☐ De offentliga rättegångarna kring ärkebiskopens mutningsåtal.

D18. Vad kan termen jihad syfta på inom islams olika inriktningar och tolkningar?

- ☐ Väpnad strid.
- ☐ Försvarskrig.
- ☐ Individens interna kamp mot synden och egot.
- ☐ Pilgrimsvandring till Mekka.
- ☐ Ansträngning för att främja rättvisa.

D19. Vilket eller vilka påståenden beskriver åtskillnaden mellan lag och evangelium inom lutherdomen?

- ☐ Lagen avslöjar synden och driver människan till Kristus.

- ☐ Eftersom Kristus är lagens slut, gäller lagen inte längre den kristne och hon kan därför inte bryta mot den.
- ☐ Både lagen och evangeliet är "Guds ord", men deras uppgifter är olika.
- ☐ I den lutherska teologin är åtskiljandet av lagen och evangeliet en central hermeneutisk princip i bibeltolkningen.
- ☐ Evangeliet skänker det som lagen kräver.

D20. Vilken eller vilka av följande uttryck har sitt ursprung i Bibeln?

- ☐ Vad människan sår, det skördar hon också.
- ☐ Alla vägar leder till Rom.
- ☐ Tiden läker alla sår.
- ☐ När en dörr stängs öppnas en annan.
- ☐ Inget nytt under solen.